

Johannes Hagström
Hållbarhetsstrateg
johannes.hagstrom@trelleborg.se

Kommunstyrelsen

Återrapport Tånghantering

Sammanfattning

Tekniska Serviceförvaltningen meddelar att strandrensningen pågick enligt plan mellan maj – september 2021 med samma teknik och frekvens som 2020. Ny dispens från strandskydd som medger strandrensning för de kommunala badstränderna har erhållits av myndigheterna för åren 2021-2024. Ansökan om rensning i Västra jär blev godkänd av Samhällsbyggnadsnämnden men överprövas av Länsstyrelsen Skåne. Strandrensning har gjorts på den delsträcka i området som saknar strandskydd, vilket har gett ett mycket gott resultat. Den årligen återkommande stanken från rutten tång har varit betydligt mindre denna höst.

Biokol-projektet har fått nya medel och pågår i två år till. Det här avslutande steget kommer fokusera på förbehandling av insamlad tång och affärsmodeller avseende hur företag ska kunna få ekonomi i hantering och biokolproduktion av kommunens tång. I projektet "Greater Bio" har det gjorts försök med att samla in tång i vattnet. Nu kommer tång samlas in för avskiljning av vatten och sand, vidareutveckling av klimatnytta och affärsmodeller.

Tillväxtavdelning är med som behovsägare i ansökningar till nya forskningsprojekt.

Ytterligare beskrivning av ärendet återfinns under rubriken "Ärendet" i kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse Återrapport Tånghantering, dnr KS 2021/371, 2021-09-28.

Kommunstyrelsens beslut 2020-04-01, § 74 om att arbetet med tånghantering återrapporteras till kommunstyrelsen efter säsong.

Kommunfullmäktiges beslut 2020-01-27, § 41 om återrapport av arbetet med tånghantering, vilket sker kvartalsvis till kommunstyrelsens arbetsutskott.

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås besluta att föreslå kommunstyrelsen besluta att föreslå kommunfullmäktige besluta

att godkänna rapporten och lägga den till handlingarna.

Beslutet skickas till

Tekniska Servicenämnden

Ärendet

Föreligger återrapport från Teknisk Serviceförvaltning och Tillväxtavdelningen gällande kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens uppdrag rörande tånghantering.

Bakgrund

Trelleborgs kommun har under en lång tid haft som mål att förbättra badkvaliteten på stränderna samt att minska de lukt- och miljöproblem som förknippas med ruttnande tång. Därför undersöks så många möjligheter som möjligt vad gäller användandet av marint växtmaterial som spolas upp på kommunens stränder eller ligger i vattenbrynet. Målet är att hitta en eller flera miljö- och klimatsmart(a) användning(ar) som kan skapa arbetstillfällen. Med innovativa tekniska lösningar för omhändertagande och bortforsling av en delmängd av det uppspolade växtmaterialet minskas övergödningen, mängden miljögifter och utsläpp av växthusgaser till hav och atmosfär. En renare kuststräcka är också mer attraktivt för boende och besökare.

Strandrensning utförd av Tekniska Serviceförvaltningen

Under den gångna hösten och vintern har ingen strandrensningsaktivitet ägt rum på badstränderna. Strandrensning startade i maj 2021 med förberedande städning och fortsätta därefter hela badsäsongen med samma teknik och frekvens som år 2020.

Upphandlad entreprenör arbetade dels med insamling av tång och alger och högade upp detta på förutbestämda platser och dels rensade sanden från fimpar, skräp och liknande. Rening av sanden gjordes tre gånger i veckan på Dalabadet, två gånger i veckan på Pärlan och Skateholm och en gång i veckan på övriga badstränder. Totalt lades 1 150 ton tång på hög. Under vårvintern har en ny dispens från strandskydd rörande rensning av kommunens åtta badstränder erhållits för perioden 2021-2024.

Gällande Väster Jär så finns inget strandskydd mellan Ståstorpsån och gamla småbåtshamnen. Där har uppsamling och bortforsel av cirka 400 ton alger och tång skett. Rensning av den delsträckan har till dags dato haft ett mycket gott resultat. Den årligen återkommande stanken från rutten tång har enligt uppgifter varit betydligt mindre denna höst. Dispens från strandskydd för att rensa stranden på resten av sträckan, det vill säga från gamla småbåtshamnen och fram till Albäcksåns mynning vid golfbanan, har sökts. Denna dispensansökan blev beviljad av Samhällsbyggnadsnämnden men överprövas nu av Länsstyrelsen Skåne. Beslut bör komma under hösten 2021. Om myndigheten så medger, kan bortforsling av uppsamlat material att vara möjligt, men detta kommer att vara kostsamt. Vidare fortlöper arbetet med de utredningar som krävs för tillståndsansök att anlägga en sandstrand i området. En utfyllnad av gamla småbåtshamnen, och en sandstrand som sträcker sig längs hela bukten, kommer med stor sannolikhet leda till en påtaglig minskning av de problem som orsakas av ansamlad tång i området. Tillväxtavdelningen är ansvarig för det projektet. Samhällsbyggnadsförvaltningen och Teknisk serviceförvaltning genomför en kartläggning av vattenkvaliteten i

området med syfte att härleda orsaken till de problem som finns. Under tiden har Tillväxtavdelningen och Teknisk serviceförvaltning en diskussion om hur tånginsamling i området, framför allt under sensommar/höst, kan göras på bästa sätt.

”Rest till bäst” – biokolprojekt med Tillväxtavdelningen och Teknisk Serviceförvaltning

Det avslutande Steg 3 i projektet blev beviljat medel av Vinnovas Utmaningsdriven Innovation (UDI) och startade den förste juli 2021. Projektet pågår till hösten 2023. Syftet är att producera ett högkvalitativt biokol med mycket låga halter av föroreningar och hög inbindning av växthusgaser. Då tidigare försök i projektet har visat att det går att producera en miljö- och klimatsmart produkt kommer fortsättningen för Trelleborgs del ha ett starkt fokus på rensning och torkning av insamlad tång för kostnadseffektiv produktion av biokol. Förutom att tekniker för kostnadseffektiv insamling och förbehandling av tången behöver identifieras kommer det också vara ett stort fokus på framtagandet av affärsmodeller. Målet är att locka externa aktörer att ta över kommunens tånghantering året om, vilket leder till arbetstillfällen samt en bättre boende- och vistelsemiljö.

”Greater Bio”

Greater Bio är ett projekt där svenska och danska aktörer samverkar för att undersöka hur potentialen i biomassa som finns tillgängliga i Öresundsregionen bäst kan utnyttjas. Trelleborgs kommun fokuserar på hur mängden tång kan minska på stränderna och omvandlas till innovativa klimatsmarta lösningar.

Arbetet med nya förslag på regler, tillstånd, insamlingsmetoder och användningsområden för tång pågår. Det gjordes försök att samla in flytande tång med ett amfibiefordon under våren 2021. Resultatet var lovande men maskinen behöver modifieras för att hantera de förhållanden som råder vid kusten. Nya försök med maskinen kommer att göras under hösten. Under hösten 2021 kommer en konsult också börja arbetet med förbehandling (det vill säga avskilja vatten, sand och sten) av det insamlade materialet. Målet är att innovativa lösningar ska leda till ett förändrat synsätt på tånghanteringen hos berörda myndigheter. Även detta projekt ska ta fram ett koncept för affärsmodell för insamling och användning av tången samt kartlägga den miljö- och klimatnyttiga insamling av tång kan ge.

Då Greater Bio-projektet är ett samarbete med flera svenska och danska partner har en del aktiviteter blivit försenade på grund av pandemin. Det EU-finansierade projektet pågår januari 2020 - september 2022.

Övrigt

Tillväxtavdelningen är med som behovsägare i ett antal ansökningar för nya forskningsprojekt, med extern finansiering, om innovativ användning av tång. Tillväxtavdelningen ämnar delta i fler framtida ansökningar som bedöms kunna bidra till det långsiktiga målet att omvandla tången från ett avfall till en resurs.